

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

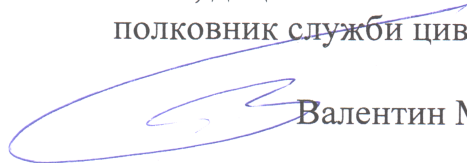
Навчально-науковий інститут пожежної та техногенної безпеки
Кафедра державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Вченої ради навчально-науко-
вого інституту пожежної
та техногенної безпеки

к.т.н., доцент

полковник служби цивільного захисту

Валентин МЕЛЬНИК

«29» серпня 2025 року

ПРОГРАМА ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Галузь знань 26 Цивільна безпека

Спеціальність 261 Пожежна безпека

Освітня програма «Управління пожежною безпекою»

Форма здобуття освіти заочна

Черкаси – 2025 рік

Програма переддипломної практики для здобувачів вищої освіти.

Розробник:

начальник кафедри державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки,
д.т.н., професор

(підпис)

Юрій ОТРОШ
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

доцент кафедри державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки,
PhD

(підпис)

Ніна РАШКЕВИЧ
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Рецензент:

Дмитро СЕЛІХОВ, заступник начальника відділу пожежної безпеки управління запобігання надзвичайним ситуаціям Головного управління ДСНС України у Харківській області

Програму рекомендовано кафедрою державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки

Протокол від «25» серпня 2025 року № 1

Начальник кафедри державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки,
д.т.н., професор,
полковник служби цивільного захисту

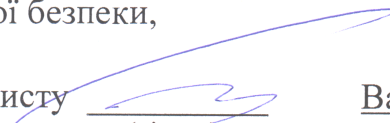

(підпис)

Юрій ОТРОШ
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено Вченою радою навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки

Протокол від «29» серпня 2025 року № 7

Начальник навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки,
к.т.н., доцент,
полковник служби цивільного захисту

(підпис)

Валентин МЕЛЬНИК
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
2. ОПИС ПРАКТИК.....	5
2.1. Мета практики.....	5
2.2. Зміст практики.....	5
2.3. Вид практики.....	12
2.4. Характеристика практики.....	13
2.5. Основні завдання практики.....	13
2.6. Результати практики відповідно до освітньо-професійної програми «Управління пожежною безпекою».....	13
3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИКИ.....	14
4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ.....	16
4.1 Права та обов'язки.....	16
4.2. Загальна організація, проведення практики і контроль за її проходженням здобувачами вищої освіти.....	20
5. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ, МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ.....	21
5.1. Вимоги до звіту про практику.....	21
5.2. Вимоги до захисту результатів практики.....	22
5.3. Шкала та критерії оцінювання результатів практики.....	23
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	26
ДОДАТКИ.....	
Додаток А. Щоденник практики.....	31
Додаток Б. Звіт про проходження практики.....	37

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Практична підготовка (практика) – одна з форм організації освітнього процесу, яка є обов'язковою складовою освітньо-професійної програми «Управління пожежною безпекою» і спрямована на завершення формування набутих компетентностей та отримання досвіду їх застосовування, оволодіння сучасними формами організації праці, обладнанням, технологіями, удосконалення професійних навичок і вмінь відповідно до спеціальності, ознайомлення з умовами провадження професійної діяльності.

Зміст та завдання практичної підготовки здобувачів вищої освіти визначаються цією програмою, на підставі нормативного змісту підготовки здобувачів освіти, сформульованого у термінах результатів навчання у відповідній освітній програмі.

Практична підготовка здобувачів, які навчаються за державним замовленням, здійснюється з урахуванням вимог МВС та ДСНС.

Здобувачі вечірньої, заочної та дистанційної форм здобуття освіти проходять практику, що визначена освітньою програмою та навчальним планом для денної форми здобуття освіти.

Практика проводиться у спеціально відведений період навчального року відповідно до графіку освітнього процесу або паралельно з навчальними заняттями, з урахуванням тривалості навчального часу певних категорій здобувачів та їх форми здобуття освіти.

Навчально-науковий інститут пожежної та техногенної безпеки має право при організації практичної підготовки встановлювати індивідуальні графіки проведення певних видів практики в межах поточного навчального року здобувачам заочної форми здобуття освіти, які проходять службу, в Збройних Силах України, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, центральних органах виконавчої влади із спеціальним статусом, Службі безпеки України, Службі зовнішньої розвідки України, інших розвідувальних органах України, центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, Національній поліції України, в підрозділах Міністерства внутрішніх справ України, центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань.

Здобувачі, які працюють відповідно до фаху, звільняються від проходження окремих видів практик із зарахуванням відповідних кредитів ЄКТС та проведенням контрольних заходів в порядку визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання та визначення академічної різниці в Національному університеті цивільного захисту України.

Здобувачам, які раніше здобули професійну (професійно-технічну), фахову передвищу або вищу освіту, проходження практичної підготовки визнається (зараховуються) на підставі порівняння результатів навчання або їм надається можливість проходження практик, що передбачають набуття інших компетентностей, у тому числі визначених стандартом освіти або професійними стандартами (за їх наявності) або результатів навчання з внесенням відповідних змін до їх індивідуальних навчальних планів.

Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та інформальної освіти, у тому числі у результаті трудової діяльності здобувача під час навчання або до його початку, або в разі проходження практики в умовах дистанційного навчання, визнаються відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання та визначення академічної різниці в Національному університеті цивільного захисту України, як проходження практики.

Під час проходження практичної підготовки забороняється використовувати працю здобувачів для цілей, не передбачених програмою практичної підготовки.

2. ОПИС ПРАКТИКИ

2.1. Мета практики.

Метою переддипломної практики є закріплення теоретичних знань, одержаних здобувачами в університеті, для всебічного їх використання в практичній діяльності, а також покращення навичок виконання посадових обов'язків на одній з керівних посад начальника (заступника) управлінь, відділів, секторів, дослідно-випробувальних лабораторій територіальних підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій в областях (м. Києві).

2.2. Зміст практики.

Зміст практичної підготовки (практики) відповідає Положенню про практичну підготовку здобувачів освіти Національного університету цивільного захисту України та наказу МВС України від 26.05.2020 № 412 «Про затвердження Порядку підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту».

Типовий зміст переддипломної практики здобувачів вищої освіти на одній з керівних посад начальника (заступника начальника) управління, відділу, сектору, територіального органу Державної служби України з надзвичайних ситуацій в областях (м. Києві) наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Типовий зміст переддипломної практики

№ з/п	Робота для виконання	Звітний матеріал
1	2	3
1. Вивчити		
1.1	Основні положення нормативно-правових актів: - Кодексу цивільного захисту України від 02.10.2012 року № 5403-VI; - Кодексу України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року № 8073-X; - Закону України від 05.04.2007 року № 877-V «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»; - Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06.09.2005 року № 2806-IV; - Закону України «Про критичну інфраструктуру» від	

16.11.2021 року № 1882-IX; - Закону України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18.01.2001 № 2245-III; - Закону України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» від 02.12.2010 року № 2735-VI; - Закону України «Про загальну безпечність нехарчової продукції» від 02.12.2010 року № 2736-VI; - Закону України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 року № 393/96-ВР; - Закону України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 року № 2939-VI; - Закону України «Про інформацію» від 02.10.1992 року № 2657-XII; - Постанови КМУ від 16.12.2015 року № 1052 «Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій»; - Постанови КМУ від 26.12.2003 року № 2030 «Про затвердження Порядку обліку пожеж та їх наслідків» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 05 грудня 2024 року № 1386); - Постанови КМУ від 05.09.2018 року № 715 «Про затвердження Критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки Державною службою з надзвичайних ситуацій»; - Постанови КМУ від 24.05.2017 року № 387 «Про Порядок функціонування інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю), внесення відомостей до неї та строки розміщення цих відомостей»; - Постанови КМУ від 05.06.2013 року № 440 «Про затвердження Порядку подання і реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки»; - Постанови КМУ від 26.06. 2013 року № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях»; - Постанови КМУ від 28.12.2016 року № 1069 «Про затвердження переліку видів продукції, щодо яких органи державного ринкового нагляду здійснюють державний ринковий нагляд»; - Постанови КМУ від 07.04.2023 року № 314 «Про затвердження Порядку утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони»; - Постанови КМУ від 07.04.2023 року № 315 «Про затвер-	Відмітка в щоденнику
--	---------------------------------

	дження Порядку утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони»; - Постанови КМУ від 13.09.2022 року № 1030 «Деякі питання ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки»; - Постанови КМУ від 09.10.2020 р. № 1109 «Деякі питання об'єктів критичної інфраструктури»; - Постанови КМУ від 04.08.2023 р. № 818 «Деякі питання паспортизації критичної інфраструктури»; - Постанови КМУ від 22.07.2022 р. №821 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу рівня безпеки об'єктів критичної інфраструктури»; - Постанови КМУ від 28.04.2023 р. № 415 «Про затвердження Порядку ведення Реєстру об'єктів критичної інфраструктури, включення таких об'єктів до Реєстру, доступу та надання інформації з нього»; - Постанови КМУ від 10.03.2017 р. № 138 «Деякі питання використання об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту»; - Наказу МВС України від 27.07.2016 року № 725 «Про затвердження Інструкції з оформлення уповноваженими посадовими особами ДСНС матеріалів про адміністративні правопорушення»; - Наказу МВС України від 17.01.2019 року № 22 «Про затвердження уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, та інших форм розпорядчих документів»; - Наказу ДСНС України від 23.06.2025 № 705 «Про затвердження основних обов'язків уповноважених посадових осіб територіальних органів ДСНС, закріплених за територіальними громадами»; - Наказу МВС України від 30.12.2014 року № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні»; - Наказу Міністерства внутрішніх справ України від 24.07.2017 року № 621 «Про затвердження Порядку спільних дій Національної поліції України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України під час проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень та інших подій, пов'язаних з пожежами»; - Наказ ДСНС України від 11.06.2025 року № 657 «Про організацію перевірок заяв та повідомлень про пожежі уповноваженими посадовими особами ДСНС»;	
--	--	--

	- Наказу МВС України від 31.01.2024 року №55 «Про затвердження Методики розрахунку витрат на гасіння пожежі»; - Наказу ДСНС України від 18.02.2022 року № 129 «Про упорядкування обліку та організації проведення перевірок»; - Наказу ДСНС України від 19.12.2024 року № 1361 «Про ведення документообігу при здійсненні перевірок та обстежень»; - Наказу ДСНС України від 28.02.2024 року № 201 «Про затвердження Основних вимог щодо заповнення картки обліку адміністративного правопорушення»; - Наказу Міністерства економічного розвитку та торгівлі України від 03.07.2017 року № 961 «Про затвердження Порядку формування єдиної справи розпорядчих документів, що приймаються органом державного нагляду (контролю) під час здійснення заходу державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»; - Наказу МОН від 10.02.2023 року № 135 «Деякі питання створення та функціонування класів безпеки у закладах освіти»; - Наказу МВС України від 09.07.2018 року № 579 «Про затвердження Вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту»; - Спільного Наказу МВС та МОЗ від 20.03.2018 №216/512 «Про інформування територіальних органів ДСНС про звернення чи доставку до закладів охорони здоров'я осіб з тілесними ушкодженнями чи отруєнням, отриманими під час пожежі (її вторинних проявів), або тих, що померли від травм і впливу небезпечних факторів пожежі» (zareestrovano v Ministerstvi yustitsii Ukraini 05.04.2018 № 417/31869); - Наказу МВС України від 21.11.2023 №967 «Про затвердження форми звітності «Інформація про випадки пожеж та їх наслідки»; - Наказ МВС України від 05.12.2019 року № 1021 «Про затвердження Порядку затвердження програм навчання та інструктажів з питань пожежної безпеки, організації та контролю за їх виконанням»; - Наказу ДСНС України від 19.03.2024 №311 «Про деякі питання розрахунку витрат на гасіння пожежі»; - Наказу МВС України від 28.12.2023 № 1081 «Про затвердження Порядку та умов страхування відповідальності суб'єктів господарювання, інших юридичних осіб, у користуванні яких є об'єкти підвищеної небезпеки, за шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок надзвичайних ситуацій», zareestrovano v Ministerstvi yustitsii Ukraini 29.01.2024 za №147/41492; - Наказу МВС України від 21.02.2023 № 115 «Про затвердження Порядку розроблення політики запобігання аваріям	
--	--	--

	на об'єкті підвищеної небезпеки», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08.03.2023 за № 416/39472; -Наказу МВС України від 21.02.2023 № 114 «Про затвердження Порядку розроблення звіту про заходи безпеки на об'єкті підвищеної небезпеки», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08.03.2023 за № 417/39473; -Наказу Міністерства внутрішніх справ України від 26 грудня 2018 року № 1060 «Про затвердження Порядку функціонування інформаційної системи надання адміністративних послуг Державною службою України з надзвичайних ситуацій».	
1.2	Характеристику району (громади), закріпленої за підрозділом.	Основне за- нотувати в щоденнику
1.3	Планування роботи в підрозділі за основними напрямками діяльності.	Занотувати в щоденнику
1.4	Положення про районне управління цивільного захисту та превентивної діяльності ГУ ДСНС в області, його відділи та сектори.	Відмітка в щоденнику
1.5	Порядок взяття на облік нового об'єкта нагляду. Порядок планування заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки.	Занотувати в щоденнику
1.6	Основні обов'язки уповноважених посадових осіб територіальних органів ДСНС, закріплених за територіальними громадами.	Відмітка в щоденнику
1.7	Порядок ведення та зберігання справ по об'єктам нагляду, а також порядок формування єдиної справи розпорядчих документів.	Занотувати в щоденнику
1.8	Порядок застосування адміністративних санкцій до правопорушників та застосування заходів реагування у вигляді повного або часткового зупинення роботи підприємств, окремих виробництв, виробничих ділянок, агрегатів, експлуатації будівель, споруд, окремих приміщень, випуску та реалізації пожежонебезпечної продукції, систем та засобів протипожежного захисту через адміністративний суд.	Основне за- нотувати в щоденнику
1.9	Порядок ведення обліку та складання матеріалів за фактами пожеж.	Основне за- нотувати в щоденнику
1.10	Порядок проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи на об'єктах щодо навчання громадян, робітників та службовців правилам пожежної безпеки.	Основне за- нотувати в щоденнику
1.11	Керівні документами, що регламентують порядок подання і реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки.	Відмітка в щоденнику
1.12	Форми звітності підрозділу за основними напрямками діяльності. Порядок їх складання та терміни подання.	Занотувати в щоденнику

1.13	Порядок ідентифікації вибухонебезпечних предметів та алгоритм дій у разі їх виявлення.	Занотувати в щоденнику
1.14	Порядок розгляду запитів, листів, пропозицій, заяв та скарг громадян, державних органів, юридичних та фізичних осіб з питань пожежної безпеки.	Занотувати в щоденнику
1.15	Місце розташування укриття на випадок повітряної тривоги, порядок слідування та перебування в ньому.	Занотувати в щоденнику
2. Ознайомитись з особливостями:		
2.1	Складання посадових інструкцій та розподілу функціональних обов'язків між офіцерами - рятувальниками громад, а також порядок їх закріплення за громадами.	Занотувати в щоденнику
2.2	Складання та виконання плануючих документів районного управління (відділу, сектору) на відповідний період.	Занотувати в щоденнику
2.3	Взаємодії з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування з питань забезпечення пожежної та техногенної безпеки об'єктів району.	Основне занотувати в щоденнику
2.4	Утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної та місцевої пожежної охорони.	Основне занотувати в щоденнику
2.5	Взаємодії з органами внутрішніх справ з питань проведення розслідування у справах про пожежі.	Основне занотувати в щоденнику
2.6	Складання та подання звітів за основними функціональними напрямками діяльності (види, форми, терміни і т.п.).	Відмітка в щоденнику
2.7	Розрахунку (визначення) ступеня ризику об'єкта суб'єкта господарювання від провадження господарської діяльності у сфері техногенної та пожежної безпеки.	Основне занотувати в щоденнику
2.8	Здійснення нормативно-технічної роботи в підрозділі.	Відмітка в щоденнику
2.9	Здійснення контролю за наданням послуг і виконанням робіт протипожежного призначення, за наявністю сертифікатів відповідності з питань пожежної безпеки тощо.	Відмітка в щоденнику
2.10	Складання необхідних матеріалів для подальшого їх направлення до адміністративного суду щодо застосування заходів реагування у вигляді повного або часткового зупинення роботи підприємств, окремих виробництв, виробничих діляниць, агрегатів, експлуатації будівель, споруд, окремих приміщень, випуску та реалізації пожежонебезпечної продукції, систем та засобів протипожежного захисту у порядку, встановленому законом.	Занотувати в щоденнику
2.11	Складання аналізу діяльності підрозділу за відповідними напрямками роботи.	Занотувати в щоденнику
2.12	Здійснення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану.	Занотувати в щоденнику
2.13	Порядку розгляду запитів, листів, пропозицій, заяв та скарг громадян, державних органів, юридичних та фізичних осіб з	Занотувати в щоденнику

	питань, що входить до компетенції районного управління.	
2.14	Створення та забезпечення функціонування класів безпеки у закладах освіти відповідного регіону (області, району, міста) а також порядок функціонування мобільного класу безпеки за його наявності.	Занотувати в щоденнику
3. Набути досвід:		
3.1	Підготовки інформацій до органів державної влади та місцевого самоврядування, адміністрації об'єкту, тощо про стан пожежної та техногенної безпеки на об'єктах району.	Один примірник інформації
3.2	Взаємодії з органами внутрішніх справ щодо проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами, а також складання відповідних матеріалів та формування «Справи про пожежу».	Відмітка в щоденнику
3.3	Застосування офіцерами-рятувальниками громад передових та ефективних форм і методів інформаційно-роз'яснювальної роботи, в тому числі з урахуванням воєнного стану.	Запис у щоденнику
3.4	Взаємодії з районними управліннями (відділами) освіти та науки з питань організації роботи з дружинами юних рятувальників-пожежних.	Відмітка в щоденнику
3.5	Підготовки матеріалів за результатами розгляду листів, пропозицій, скарг і заяв громадян, юридичних та фізичних осіб з питань пожежної та техногенної безпеки.	Копії документів
3.6	Моніторингу стану забезпечення пожежної та техногенної безпеки району (громади) з використанням БПЛА	Відмітка в щоденнику
4. Практично виконати:		
4.1	За можливості взяти участь у проведенні заходів державного нагляду (контролю) щодо додержання (виконання) вимог нормативно-правових актів та нормативних документів у сфері цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки об'єкта з оформленням відповідних матеріалів за її результатами (за планом керівника практики).	Матеріали згідно із завданням на кваліфікаційну роботу
4.2	За можливості брати участь в перевірках (обстеженнях) стану інших об'єктів за планом керівника стажування (промислові об'єкти, навчальні заклади, лікувальні заклади, дитячий дошкільний заклад, житлові будинки підвищеної поверховості, видовищні заклади та ін.) і самостійно оформлювати результати їх проведення.	Копії актів та приписів, складених власноруч
4.3	Оформити: - наказ на проведення заходу державного нагляду (контролю); - повідомлення про проведення заходу державного нагляду (контролю); - посвідчення на проведення заходу державного нагляду (контролю); - акт, складений за результатами проведення планового (поза-	Копії документів

	планового) заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері пожежної та техногенної безпеки; - акт, складений стосовно неможливості здійснення заходу державного нагляду (контролю) (у разі не проведення заходу); - припис про усунення порушень вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки; - єдину справу розпорядчих документів.	
4.4	За можливості внести до Інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю) результати проведених заходів державного нагляду (контролю) (виключно під контролем керівника практики), або ознайомитися з детальним порядком внесення до ІАС інформації про заходи державного нагляду (контролю).	Запис у щоденнику
4.5	Оформити матеріали по справі про адміністративне правопорушення за декількома статтями КУпАП.	Копії документів
4.6	Скласти необхідні матеріали для подальшого їх направлення до адміністративного суду щодо застосування заходів реагування у вигляді повного або часткового зупинення роботи підприємств, окремих виробництв, виробничих дільниць, агрегатів, експлуатації будівель, споруд, окремих приміщень, випуску та реалізації пожежонебезпечної продукції, систем та засобів протипожежного захисту у порядку, встановленому законом.	Копії документів
5. Взяти участь у:		
5.1	За можливості у проведенні заходів державного нагляду (контролю) щодо додержання (виконання) вимог нормативно-правових актів та нормативних документів у сфері цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки в тому числі на об'єктах будівництва (за рішенням керівника практики).	Копії документів
5.2	Здійснити виїзд та розслідування факту пожежі у складі слідчо-оперативної групи підрозділів Національної поліції (за вибором та рішенням керівника практики).	Запис у щоденнику

2.3. Вид практики.

Курс	Назва практики	Семестр	Тривалість практики	Кафедра, що забезпечує організацію
2	Переддипломна практика	4	4 тижні	Кафедра державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки

2.4. Характеристика практики.

Курс	Назва практики	Семестр	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Форма контролю
2	Переддипломна практика	4	6	180	Диференційований залік

2.5. Основні завдання практики.

Основними завданнями переддипломної практики є:

- ознайомлення здобувачів з порядком виконання посадових обов’язків на одній з керівних посад начальника (заступника начальника) управління, відділу, сектору, територіального органу Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі - ДСНС) в областях (м. Києві);
- формування і вдосконалення у здобувачів професійних навичок і вмінь;
- прищеплення здобувачам інтересу до вибраної професії працівника ДСНС;
- одержання здобувачами навичок практичної роботи на одній з керівних посад начальника (заступника начальника) управління, відділу, сектору, територіального органу ДСНС в областях (м. Києві);
- виховування розуміння необхідності постійного удосконалення знань та творчого застосування їх у практичній діяльності;
- збір та узагальнення здобувачами фактичного матеріалу та виконання розділів кваліфікаційної роботи відповідно до завдання керівника роботи.

2.6. Результати практики відповідно до освітньо-професійної програми «Управління пожежною безпекою».

Шифр компетентності	Зміст компетентності
Загальні / фахові компетентності	
ЗК01.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК06.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ПК13.	Здатність опановувати та застосовувати сучасні інформаційні технології для розв’язання задач у сфері пожежної безпеки.
ПК17.	Здатність забезпечувати організаційні і навчально-методичні заходи щодо набуття працівниками і населенням знань, необхідних для збереження життя і здоров’я людей в умовах виникнення пожеж та під час виконання робіт з ліквідування пожежі.
ПК19.	Здатність застосовувати основні положення стандартів та нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки в процесі професійної діяльності.
ПК21.	Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців та нефахівців.

Програмні результати навчання	
ПРН05.	Керувати діяльністю колективу, спрямованою на регулювання пожежної безпеки, та прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах, з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.
ПРН07.	Застосовувати ефективні методи та засоби дослідження механізму виникнення пожеж та пожежних ризиків, у тому числі, методи та засоби математичного і комп'ютерного моделювання, статистичного аналізу даних.
ПРН09.	Аналізувати, оцінювати протипожежну та аварійно-рятувальну техніку, пожежно технічне оснащення та надавати рекомендації щодо їх оптимального вибору.
ПРН10.	Застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення у сфері професійної діяльності.
ПРН13.	Оцінювати рівень небезпеки під час виникнення пожежі та можливості пожежно рятувальних підрозділів.
ПРН14.	Аналізувати встановлені в технічній документації на речовини, матеріали, вироби, технологічні процеси, будівлі і споруди об'єктів вимоги щодо забезпечення пожежної безпеки.
ПРН15.	Спілкуватися іноземною мовою в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності. Володіти навичками публічних виступів, дискусій, проведення навчальних занять.
ПРН16.	Доносити професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців пожежно рятувальних формувань і широкого загалу.
ПРН17.	Відшуковувати необхідну інформацію у науково-технічній літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати і оцінювати наявну інформацію.
ПРН18.	Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші вікові, гендерні та (або) культурні відмінності.

3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИКИ

Практична підготовка (практика) проводиться в умовах професійної діяльності шляхом проходження здобувачами різних видів практик в органах і підрозділах ДСНС, інших формуваннях сил безпеки та оборони, підприємствах, установах та організаціях усіх форм власності та сфер управління, включаючи державні органи та органи місцевого самоврядування, у фізичних осіб-підприємців та фізичних осіб, які ведуть незалежну професійну діяльність, в структурних підрозділах НУЦЗ України (далі – бази практики).

Практична підготовка здобувачів, які навчаються за державним замовленням, здійснюється на базах практики, які підпорядковані ДСНС.

Для здобувачів, підготовка яких здійснюється за кошти фізичних (юридичних) осіб, бази практики визначаються, враховуючи їх пропозиції, за погодженням

з керівництвом навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки. Для іноземних здобувачів бази практики передбачаються у відповідному контракті чи договорі щодо підготовки фахівців і можуть бути розташовані як на території країн-замовників, так і в межах України.

Вибір бази практики за межами території України здійснюється за згодою ДСНС, крім випадків, коли це передбачено в договорі (контракті), що укладається між НУЦЗ України та фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу для себе або для іншої особи, беручи на себе фінансові зобов'язання щодо її оплати.

Не може бути базою практики підприємство, установа, організація, заклад з іноземними інвестиціями держави, визнаної в установленому законодавством порядку державою-агресором або державою-окупантом, або підприємство, установа, організація, заклад, зареєстрований на території такої держави, або кінцевий бенефіціарний власник (контролер) якого є резидентом держави-агресора або держави-окупанта, або у разі, коли підприємство, установа, організація, заклад, їх філії має (мають) постійне місце знаходження на території держави-агресора, держави-окупанта або держави, що не визнає тимчасово окуповані території такими, що належать Україні.

Не можуть залучатись до проведення практичної підготовки здобувачів громадяни держави, визнаної в установленому порядку державою-агресором або державою-окупантом, або держави, що не визнає тимчасово окуповані території такими, що належать Україні.

Облік підприємств, установ та організацій, що залучаються для проведення практики здобувачів, підготовка яких здійснюється за кошти фізичних (юридичних) осіб, здійснюється навчально-науковим інститутом пожежної та техногенної безпеки відповідно до пропозицій начальника кафедри державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки на основі договорів із підприємствами, організаціями та установами – незалежно від організаційно-правових різновидів і форм власності.

База практики, **повинна:**

- забезпечувати досягнення мети та виконання основних завдань практики та освітньої програми в цілому;
- мати структуру, що відповідає освітній програмі, за якою здійснюється підготовка здобувачів в НУЦЗ України;
- забезпечувати кваліфікованим керівництвом практики здобувачів;
- забезпечувати здобувачів на час практики робочими місцями;
- надавати можливість здобувачам користуватись службовими приміщеннями, технічними засобами, нормативною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

4.1. Права та обов'язки.

Права та обов'язки керівників практичної підготовки (практики) та здобувачів освіти НУЦЗ України регламентуються Положенням про практичну підготовку здобувачів освіти Національного університету цивільного захисту України.

Керівництво навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки при організації практичної підготовки (практики) здобувачів освіти несе відповідальність за:

- призначення досвідчених керівників практикою з числа науково-педагогічних працівників, які несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики;
- проведення інструктажів зі здобувачами, які направляються для проходження практики;
- надання здобувачам програми проходження практики, методичних рекомендацій щодо проведення практики;
- ознайомлення здобувачів із системою інформування про хід практики;
- контроль прибуття здобувачів до структурних підрозділів баз практик, виконання ними визначеного розпорядку дня і календарного плану проходження практики, який є розділом щоденника практики, своєчасну підготовку необхідної документації.

Керівник практики від НУЦЗ України зобов'язаний:

- провести до початку проведення практики з практикантами інструктаж, надати їм необхідні документи: програму практики, щоденник практики, методичні рекомендації щодо проведення практики тощо; надавати методичну допомогу здобувачам при складанні ними їх календарного плану проходження практики;
- ознайомити практикантів із системою звітності та інформування ними про хід і результати проходження практики;
- контролювати проведення з практикантами обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;
- контролювати виконання здобувачами календарного плану проходження практики;
- усовувати недоліки в організації і проведенні практики;
- аналізувати характеристики на здобувачів за результатами проходження ними практики;
- вивчати та систематизувати досвід роботи випускників НУЦЗ України, які проходять службу у структурних підрозділах ДСНС України (інших формуваннях сил безпеки та оборони), працюють на підприємствах, в установах та організаціях;
- брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися з практикантами під час проходження практики;
- у складі комісії приймати підсумковий контроль з практики.

Керівник практики від НУЦЗ України має право:

- ознайомитись з планом практики;

- вносити пропозиції щодо заохочення практикантів і керівників практики з числа практичних працівників структурних підрозділів ДСНС (інших формуваннях сил безпеки та оборони), підприємств, установ та організацій.

Керівник бази практики несе відповідальність за організацію та якість проведення практики і зобов'язаний:

- забезпечити створення належних умов для проходження практики, дотримання правил і норм охорони праці, безпеки життєдіяльності і виробничої санітарії відповідно до законодавства;

- визначити конкретні структурні підрозділи для проведення практики у відповідності з освітньою програмою практикантів;

- призначити наказом керівників практики з числа найбільш підготовлених працівників, які мають відповідний освітній рівень і практичний досвід роботи, високі ділові та моральні якості та закріпити практикантів за безпосередніми керівниками практики (копія наказу в триденний термін направляється до НУЦЗ України);

- здійснювати постійний контроль за організацією проведення практики, аналізувати її результати, розробляти рекомендації щодо її вдосконалення;

- підводити підсумки практики з обов'язковим виставленням загальної оцінки практикантам (за результатами приймання заліку) і затвердженням звіту за результатами практики, оформляти результати практики наказом, копію якого, разом із рекомендаціями щодо удосконалення проведення практики, направляти до НУЦЗ України;

- здійснювати контроль за забезпеченням належних умов служби (праці) і побуту здобувачів під час проходження практики;

- надавати до НУЦЗ України характеристики на практикантів за результатами проходження ними практики (із зазначенням оцінки за результатами складання практикантами заліку);

- припинити проходження практики та відряджати здобувача до НУЦЗ України (з письмовим повідомленням) у разі систематичного невиконання ним календарного плану проходження практики, недбалого ставлення до виконання службових (трудових) обов'язків або грубого порушення службової (трудової) дисципліни.

Керівник структурного підрозділу бази практики, в якому проводиться практика, несе персональну відповідальність за якість проведення практики і зобов'язаний:

- забезпечити необхідні умови для виконання практикантами програм, календарних планів проходження практики у повному обсязі та контроль за їх реалізацією;

- встановити режим роботи практикантів;

- підібрати безпосередніх керівників практики з числа працівників структурного підрозділу і подати їх кандидатури для внесення до відповідного наказу бази практики;

- роз'яснити практикантам їх правовий статус, функції й місця керівників практики та інших працівників структурного підрозділу, представити їх особовому складу (працівникам) структурного підрозділу;

- провести інструктажі з практикантами, ознайомити з оперативною обстановкою (для здобувачів бюджетної форми здобуття освіти), завданнями, функціями структурного підрозділу, підприємства, організації, установи, їх структурою, внутрішнім розпорядком, правилами безпеки праці;
- забезпечити практикантів робочими місцями;
- надати практикантам і керівникам практики від НУЦЗ України можливість користуватись службовими приміщеннями, технічними засобами, нормативною та іншою документацією, необхідним майном, службовими бланками, літературою тощо, необхідними для виконання програми практики;
- створити для практикантів необхідні житлово-побутові умови (у разі необхідності);
- контролювати виконання практикантами календарних планів проходження практики;
- аналізувати роботу практикантів і надавати їм допомогу у виконанні програми практики;
- забезпечувати облік виходу на службу (роботу) практикантів;
- інформувати НУЦЗ України про порушення практикантами службової (трудової) дисципліни, внутрішнього розпорядку структурного підрозділу бази практики та про інші порушення;
- узагальнювати підсумки практики у формі звіту за результатами матеріалів, наданих безпосередніми керівниками практики від структурних підрозділів бази практики (копію звіту надсилати до НУЦЗ України);
- затверджувати характеристики на практикантів.

Безпосередній керівник практики від структурного підрозділу бази практики зобов'язаний:

- ознайомити практикантів з оперативною обстановкою в підрозділі, на дільниці, об'єкті, у районі (для здобувачів бюджетної форми здобуття освіти), підприємстві, організації, установі, де організована практика, характером та особливостями роботи;
- провести обов'язкові інструктажі з охорони праці: вступний та первинний на робочому місці;
- особисто контролювати роботу практикантів під час виконання структурним підрозділом оперативних дій за призначенням (для здобувачів бюджетної форми здобуття освіти);
- вести щоденні облік та оцінку роботи практикантів, контролювати за виконанням програми практики, внутрішнього розпорядку, веденням щоденників практики;
- складати характеристики на практикантів по закінченню практики, подавати їх на затвердження керівнику бази практики (не пізніше ніж за три дні до завершення практики);
- готувати для керівника бази практики матеріали за підсумками проходження практики з метою узагальнення і вироблення пропозицій щодо вдосконалення організації практики;
- складати характеристики на практикантів, подавати на затвердження їх

керівнику структурного підрозділу (не менш ніж за три дні до завершення практики).

Керівникам практики та їх безпосереднім начальникам забороняється:

- допускати використання практикантів на роботах, що не відповідають програмі практики, залучати їх до завдань, виконання яких пов'язане з ризиком для життя і здоров'я або може призвести до неправомірних дій через їх недостатню фахову підготовленість;
- переміщення їх з однієї бази практики до іншої без погодження з НУЦЗ України.

До початку практики здобувачі повинні пройти інструктаж з охорони праці, одержати від керівника практики від НУЦЗ України консультації щодо отримання всіх необхідних документів та матеріалів, їх оформлення, ознайомитися з правилами внутрішнього розпорядку бази практики, своєчасно прибути на базу практики.

Під час проходження практики практиканти підпорядковуються керівнику структурного підрозділу бази практики, в якому вони проходять практику, і який на цей період є для них прямим начальником.

Під час проходження практики практикант зобов'язаний:

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- дотримуватися заходів особистої безпеки, правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- виконувати розпорядок дня, установлений у структурному підрозділі бази практики за місцем проходження практики, дотримуватися дисципліни і правил, які діють у місці його проходження;
- виконувати у встановлені строки заходи календарного плану проходження практики і своєчасно вести щоденник;
- звітувати щоденно безпосередньому керівникові практики про виконану роботу;
- виявляти організованість, ініціативу, дотримуватись вимог чинного законодавства України;
- вивчати накази, інструкції, огляди, методичні та аналітичні документи, що відносяться до сфери діяльності структурного підрозділу бази практики;
- брати участь у громадському житті колективу структурного підрозділу бази практики;
- своєчасно складати підсумковий контроль з практики;
- за результатами завершення практики скласти звіт про проходження практики, погодити його у керівника практики і затвердити у керівника структурного підрозділу бази практики, в якому проводилась практика.

Практикант має право:

- ознайомлюватись з усіма службовими документами в обсязі завдань, визначених програмою та його календарним планом проходження практики;
- підписувати від свого імені складені за дорученням керівника практики документи;
- користуватись технічними та іншими засобами, наявними у відповідному структурному підрозділі бази практики;

– вносити пропозиції керівництву структурного підрозділу бази практики, навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки і НУЦЗ України щодо вдосконалення організації і проведення практики.

Практиканту забороняється:

- брати участь в ліквідації надзвичайних ситуацій без захисного одягу і спорядження та без дозволу керівника практики;
- працювати в засобах захисту органів дихання у складі ланки ГДЗС та на висоті;
- працювати з механізованим ручним пожежним та аварійно-рятувальним інструментом без дозволу керівника навчальної практики;
- керувати автотранспортом, користуватися вогнепальною зброєю;
- без службової необхідності та дозволу керівників практики і ГУ ДСНС України області відлучатися за межі міста, в якому проводиться навчальна практика;
- вживати алкогольні напої та наркотичні речовини, купатися в річках та водоймищах.

4.2. Загальна організація, проведення практики і контроль за її проходженням здобувачами вищої освіти.

За загальну організацію та проведення практичної підготовки (практики) здобувачів НУЦЗ України відповідає перший проректор з навчальної роботи.

За організацію практики здобувачів та контроль за її проведенням відповідає керівництво навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки, навчально-методичного центру і керівники практики, які визначаються наказом ректора НУЦЗ України.

З метою своєчасного проведення практики керівництво навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки, організовує попередню роботу щодо визначення баз практик та розподілу за ними здобувачів навчально-наукового інституту.

Безпосереднє навчально-методичне супроводження, керівництво і контроль за виконанням програми практики здійснює кафедра державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки.

До керівництва практикою залучаються досвідчені науково-педагогічні працівники НУЦЗ України та посадові особи органів і підрозділів ДСНС (інших підрозділів сил безпеки та оборони, підприємств, установ та організацій).

Практика в структурних підрозділах НУЦЗ України проводиться під керівництвом керівника відповідного структурного підрозділу НУЦЗ України.

За організацію практики здобувачів та контроль за її проведенням на базі практики здійснює його керівництво.

Перед початком кожної практики ректор НУЦЗ України наказом про її проведення затверджує список здобувачів, які направляються для проходження практики із зазначенням баз та строків практики.

Тривалість робочого часу здобувача під час проведення практики не повинна перевищувати тривалості робочого дня з урахуванням віку здобувача відповідно до законодавства.

Під час проходження практики здобувачі та керівники практики від НУЦЗ України виконують правила внутрішнього розпорядку бази практики.

Організація практичної підготовки за межами України та відповідальність сторін визначається умовами договору або, у разі його відсутності, забезпечується підприємством, установою, організацією (базою практики).

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики, є:

- розробка програми практичної підготовки;
- укладання договорів про проведення практики між НУЦЗ України та підприємством, установою, організацією;
- визначення баз практики;
- розподіл здобувачів за базами практики;
- підготовка інформації базам практики про обсяги, спеціальність освітньої програми, строки проведення практики здобувачів;
- призначення керівників практики;
- складання тематики календарного плану проходження практики здобувачами;
- підготовка форм звітної документації за результатами проведення практики;
- аналіз характеристик на здобувачів, отриманих за результатами проходження ними практики;
- інші заходи (в разі необхідності).

Для організації практики наказом ректора НУЦЗ України визначаються структурні підрозділи ДСНС України (інших формувань сил безпеки та оборони, підприємств, установ та організацій), у яких будуть проходити практику здобувачі, їх список та призначає керівників практики з числа науково-педагогічних працівників.

5. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ, МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

5.1. Вимоги до звіту про практику.

Після завершення практичної підготовки (практики) здобувачі освіти подають до НУЦЗ України такі документи:

- *щоденник практики здобувача* (додаток А) – документ заповнюється і ведеться під час проходження практики здобувачем відповідно до змісту, завдань і заходів програми практики. Щоденник практики здобувача містить такі розділи: календарний план проходження практики, робочі записи під час практики, відгук і оцінка про роботу здобувача на практиці, відгук осіб, які перевіряли проходження практики. Печатка бази практики ставиться на першій сторінці на підпис керівника структурного підрозділу бази практики і на другій сторінці щоденника практики на відмітки про прибуття здобувача до структурного підрозділу бази практики та його вибуття з нього;

- *характеристику на практиканта* – документ, який складається безпосереднім керівником практики від структурного підрозділу бази практики. У хара-

ктеристиці на практиканта зазначається: обсяг і якість виконання програми й календарного плану проходження практики, рівень підготовки практиканта до виконання службових (трудових) обов'язків та вміння реалізувати набуті теоретичні знання на практиці; наявність навичок практиканта складати службові документи; особисті моральні якості, дисциплінованість, старанність, культурний і професійний рівень розвитку, підсумкова оцінка за практику. Печатка бази практики ставиться на підпис керівника (структурного підрозділу) бази практики, якою підписується характеристика на практиканта;

- *документи (копії документів)*, наявність яких передбачена програмою практики;

- *звіт про проходження практики здобувачем* (додаток Б) – документ, який складає здобувач за результатами завершення практики. У звіті зазначаються: назва підрозділу, його коротка характеристика; підсумки виконання програми практики та індивідуального завдання кафедри (що конкретно зроблено, вивчено, узагальнено, відпрацьовано практично); висновки щодо позитивних моментів організації та проходження практики; труднощі і недоліки, які були за період проходження практики, недостатність у знаннях, отриманих під час навчання; обґрунтовані пропозиції (якщо такі є) щодо покращання організації практики, а також пропозиції від керівництва структурного підрозділу (керівника практики) бази практики щодо вдосконалення організації практики та відмітка про виконання календарного плану проходження практики. Печатка бази практики ставиться на підпис керівника структурного підрозділу бази практики, якою затверджується звіт про проходження практики здобувачем;

Загальний обсяг звіту про практику не повинен перевищувати 10 аркушів формату А4 (210х297 мм). Робота повинна бути пронумерована. Сторінки слід нумерувати арабськими цифрами, дотримуючись наскрізної нумерації по всьому тексту. Номер сторінки проставляється в правому верхньому кутку аркуша без крапки (на титульному аркуші звіту номер сторінки не проставляють, але його включають в загальну нумерацію).

Текст звіту друкується чорним шрифтом формату Times New Roman 14 pt. Між рядками встановлюється інтервал 1,5. Абзацний відступ – 1,25 пт. Поля сторінок задають наступного розміру: 30 мм в лівому полі, 15 мм в правому, 20 мм – верхнє і нижнє поля.

Звіт про практику, щоденник практики та характеристика на практиканта затверджується керівником відповідного структурного підрозділу бази практики. Підпис керівника структурного підрозділу бази практики засвідчується печаткою.

5.2. Вимоги до захисту результатів практики.

Після закінчення практичної підготовки (практики), по прибуттю у встановлений строк в НУЦЗ України, практиканти складають диференційований залік у формі публічного захисту звіту з практики на підставі наданих звітних матеріалів відповідно до програми практики.

Захист звіту з практики здійснюється комісією, яка створюється наказом ректора НУЦЗ України та складається з голови і членів комісії. До складу комісії вклю-

чаються керівники практики від навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки, науково-педагогічні працівники кафедри державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки.

Захист звіту з практики має такі частини: виступ здобувача; відповіді на поставлені запитання; оголошення висновків керівників практики; розгляд наданих звітних матеріалів.

Тривалість захисту звіту з практики для одного здобувача не повинна перевищувати 0,5 години (з врахуванням часу на відповіді комісії).

Комісія після завершення роботи надає:

- характеристики на практикантів – керівництву навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки, яке долучає характеристики до особових справ здобувачів;

- інші звітні документи практикантів – кафедрі державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки.

Начальник навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки має право, за погодженням з першим проректором з навчальної роботи, встановлювати окремим здобувачам індивідуальні терміни складання диференційованого заліку і надання звітних матеріалів з проходження практики за наявності поважних причин, що підтверджені відповідним документом.

Підсумки кожної практики обговорюються на засіданні кафедри державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки, а загальні підсумки практичної підготовки і заходи щодо її подальшого вдосконалення підводяться на вченій раді навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки та методичній раді НУЦЗ України не менше одного разу протягом навчального року, зокрема під час обговорення освітніх програм.

5.3. Шкала та критерії оцінювання результатів практики.

Оцінювання результатів практичної підготовки (практики) здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою кожним членом комісії згідно із критеріями оцінювання наведених у таблиці 5.1. Після закінчення захисту звітів з практики, на закритому засіданні комісії, підраховується середній бал за балами членів комісії. Результати вносяться до екзаменаційної відомості та індивідуальних планів здобувачів.

Здобувачу, який не виконав програму практики або за результатами такої практики отримав негативну оцінку, може бути надано право на проходження цієї практики повторно, після виконання умов визначених Положенням про організацію освітнього процесу в НУЦЗ України.

Таблиця 5.1 – Критерії оцінювання результатів практики здобувачів освіти

Структура звіту	Бали
Структура звіту складена з додержанням усіх установлених вимог і містить усі необхідні елементи.	10
У цілому структура звіту побудована згідно з вимогами, однак не містить хоча б одного обов'язкового елементу.	5

Побудова структури звіту не відповідає встановленим вимогам (розподілу на розділи та інші обов'язкові елементи немає, матеріал подано загальним текстом без структуризації).	0
Оформлення звіту	Бали
Звіт оформлено з додержанням усіх установлених вимог.	10
У цілому звіт оформлено згідно з вимогами, але мають місце незначні відхилення від технічних вимог щодо його оформлення або окремі некоректності, які не мають істотного значення.	5
Наявні грубі порушення вимог щодо оформлення звіту або окремих його частин, текст звіту не вивірений на предмет наявності граматичних чи стилістичних помилок.	0
Зміст звіту	Бали
Звіт містить усю необхідну інформацію щодо процесу організації та результатів проходження практики: реалізації програми практики та інших завдань, одержаних від керівників практики для виконання на базі практики; ефективності та корисності практики з погляду набутих навичок та вмінь, стану підготовленості зібраних матеріалів для кваліфікаційної роботи (у разі звіту про переддипломну практику) тощо; матеріали звіту охоплюють всі етапи практики. Характеристика керівника від бази практики містить високу позитивну оцінку і засвідчує, що програму практики виконано повною мірою і належним чином.	20
Звіт у цілому висвітлює необхідну інформацію, передбачену вимогами, охоплює при цьому усі етапи практики, містить високу позитивну оцінку керівника від бази практики, однак наявні несуттєві зауваження. Зі змісту можна зробити висновок, що програму практики виконано повною мірою і належним чином.	15
Звіт свідчить про виконання програми практики в цілому, переважно охоплює необхідну інформацію, яка є дещо поверхневою, висновки не містять належної аргументації. Характеристика керівника від бази практики в цілому позитивна.	10
Програму практики виконано на задовільному рівні, її результати висвітлено у звіті, який при цьому містить певні неточності або не містить важливої інформації, або мають місце інші суттєві зауваження до змісту звіту. Характеристика керівника від бази практики в цілому позитивна.	5
Звіт не відповідає встановленим вимогам щодо змісту, не містить належної інформації про зміст, форму організації та контролю діяльності, здійснюваної під час проходження практики або окремого її етапу, містить грубі змістові помилки, або негативну характеристику керівника від бази практики, що дозволяє зробити висновок про невиконання або неналежне виконання програми практики.	0
У разі невідповідності письмового звіту встановленим вимогам щодо його змісту та оформлення (одержання менше 15 балів) звіт не допускається до захисту і повертається на доопрацювання.	

Оформлення та ведення щоденника практики	Бали
Щоденник практики оформлено належним чином, містить повну інформацію про діяльність практиканта та її оцінювання.	10
Щоденник у цілому містить належну інформацію, однак оформлений з порушенням установлених вимог.	5
Щоденник оформлений з порушенням установлених вимог, не містить передбаченої ним інформації (зокрема щодо змісту виконаних завдань).	0
У разі якщо щоденник містить більше двох негативних оцінок («2») від керівників бази практики, то результати оцінки за іншими об'єктами контролю не враховуються і виставляється загальна негативна оцінка за проходження практики.	
Додержання календарного плану	Бали
Здобувач чітко додержувався календарного плану проходження практики, сумлінно та вчасно виконував усі рекомендації керівника, вчасно звітував про результати проходження відповідних етапів практики.	10
Здобувач у цілому додержувався календарного плану проходження практики, однак допускав відступи від рекомендацій керівника, які вплинули на якість практики, не завжди вчасно подавав звіти про проходження практики.	5
Здобувач не додержувався календарного плану проходження практики, систематично порушував установлені терміни виконання завдань, наданих керівником, та відповідних звітів про проходження практики.	0
Публічний захист практики	Бали
Здобувач демонструє належні знання, вільно орієнтується у змісті поданого звіту та в програмі практики в цілому, чим підтверджує її виконання; надає правильні й аргументовані відповіді на всі запитання з програми практики.	40
Здобувач демонструє належні знання, переважно орієнтується у змісті поданого звіту та в програмі практики, однак у відповідях на запитання припускається окремих неточностей.	30
Здобувач демонструє часткові знання, слабо орієнтується у змісті поданого звіту та в програмі практики, у відповідях на запитання припускається помилок.	20
Здобувач демонструє знання на рівні окремих фрагментів, слабо орієнтується у змісті поданого звіту та в програмі практики, частково дає відповіді на запитання.	10

Здобувач не дає задовільних відповідей по суті поставлених запитань, не орієнтується у програмі практики або в окремих її частинах, або припускається грубих помилок, що дають змогу зробити висновок про невиконання або неналежне виконання програми практики, свідчать про відсутність реальних результатів практики і набутих практичних навичок та вмінь (у такій ситуації оцінка за письмовий звіт не враховується і виставляється загальна оцінка за практику «0 балів»).	0
--	---

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)
90-100	A
80-89	B
65-79	C
55-64	D
50-54	E
35-49	FX
0-34	F

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Кодекс цивільного захисту України : Кодекс України від 02.10.2012 № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Кодекс України від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8073-10>.
3. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 05.04.2007 № 877-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16>.
4. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності : Закон України від 06.09.2005 № 2806-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15>.
5. Про критичну інфраструктуру : Закон України від 16.11.2021 № 1882-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20>.
6. Про об'єкти підвищеної небезпеки : Закон України від 18.01.2001 № 2245-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14>.
7. Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції : Закон України від 02.12.2010 № 2735-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2735-17>.
8. Про загальну безпечність нехарчової продукції : Закон України від 02.12.2010 № 2736-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2736-17>.
9. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр>.

10. Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій : постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1052. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-п>

11. Про затвердження Порядку обліку пожеж та їх наслідків : постанова Кабінету Міністрів України від 05.12.2024 № 1386). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2030-2003-п>.

12. Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки Державною службою з надзвичайних ситуацій : постанова Кабінету Міністрів України від 05.09.2018 № 715. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/715-2018-п>.

13. Про Порядок функціонування інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю), внесення відомостей до неї та строки розміщення цих відомостей : постанова Кабінету Міністрів України від 24.05.2017 № 387. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/387-2017-п>.

14. Про затвердження Порядку подання і реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки : постанова Кабінету Міністрів України від 05.06.2013 № 440. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-2013-п>.

15. Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях : постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 № 444. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/444-2013-п>.

16. Про затвердження переліку видів продукції, щодо яких органи державного ринкового нагляду здійснюють державний ринковий нагляд : постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1069. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1069-2016-п>.

17. Про затвердження Порядку утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони : постанова Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 № 314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-2023-п>.

18. Про затвердження Порядку утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони : постанова Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 № 315. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/315-2023-п>.

19. Деякі питання ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки : постанова Кабінету Міністрів України від 13.09.2022 № 1030. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1030-2022-п>.

20. Деякі питання об'єктів критичної інфраструктури : постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 № 1109. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1109-2020-п>.

21. Деякі питання паспортизації критичної інфраструктури : постанова Кабінету Міністрів України від 04.08.2023 № 818. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/818-2023-п>.

22. Про затвердження Порядку проведення моніторингу рівня безпеки об'єктів критичної інфраструктури : постанова Кабінету Міністрів України від 22.07.2022 № 821. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/821-2022-п>.

23. Про затвердження Порядку ведення Реєстру об'єктів критичної інфраструктури, включення таких об'єктів до Реєстру, доступу та надання інформації з нього : постанова Кабінету Міністрів України від 28.04.2023 № 415. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/415-2023-п>.

24. Деякі питання використання об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту : постанова Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 138. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/138-2017-п>.

25. Про затвердження Інструкції з оформлення уповноваженими посадовими особами ДСНС матеріалів про адміністративні правопорушення : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 27.07.2016 № 725. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1162-16>.

26. Про затвердження уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, та інших форм розпорядчих документів : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 17.01.2019 № 22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0073-19>.

27. Про затвердження основних обов'язків уповноважених посадових осіб територіальних органів ДСНС, закріплених за територіальними громадами : наказ Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 23.06.2025 № 705.

28. Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15>.

29. Про затвердження Порядку спільних дій Національної поліції України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України під час проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень та інших подій, пов'язаних з пожежами : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 24.07.2017 № 621. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0998-17>.

30. Про організацію перевірок заяв та повідомлень про пожежі : наказ Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 22.04.2024 № 468.

31. Про затвердження Методики розрахунку витрат на гасіння пожежі : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 31.01.2024 № 55. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0229-24>.

32. Про упорядкування обліку та організації проведення перевірок : наказ Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 18.02.2022 № 129.

33. Про ведення документообігу при здійсненні перевірок та обстежень : наказ Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 19.12.2024 № 1361.

34. Про затвердження Основних вимог щодо заповнення картки обліку адміністративного правопорушення : наказ Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 28.02.2024 № 201.

35. Про затвердження Порядку формування єдиної справи розпорядчих документів, що приймаються органом державного нагляду (контролю) під час здійснення заходу державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 03.07.2017 № 961. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0911-17>.

36. Деякі питання створення та функціонування класів безпеки у закладах освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 10.02.2023 № 135.

37. Про затвердження вимог щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, здійснення обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, визначення критеріїв неможливості подальшого утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, оформлення документів, що підтверджують таку неможливість : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 (у редакції наказу Міністерства внутрішніх справ України від 12.08.2025 № 546). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0879-18>.

38. Про інформування територіальних органів ДСНС про звернення чи доставку до закладів охорони здоров'я осіб з тілесними ушкодженнями чи отруєнням, отриманими під час пожежі (її вторинних проявів), або тих, що померли від травм і впливу небезпечних факторів пожежі : наказ Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства охорони здоров'я України від 20.03.2018 № 216/512. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0417-18>.

39. Про затвердження форми звітності «Інформація про випадки пожеж та їх наслідки» : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21.11.2023 № 967.

40. Про деякі питання розрахунку витрат на гасіння пожежі : наказ Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 19.03.2024 № 311.

41. Про затвердження Порядку та умов страхування відповідальності суб'єктів господарювання, інших юридичних осіб, у користуванні яких є об'єкти підвищеної небезпеки, за шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок надзвичайних ситуацій : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28.12.2023 № 1081. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0147-24>.

42. Про затвердження Порядку розроблення політики запобігання аваріям на об'єкті підвищеної небезпеки : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21.02.2023 № 115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0416-23>.

43. Про затвердження Порядку розроблення звіту про заходи безпеки на об'єкті підвищеної небезпеки : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21.02.2023 № 114. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0417-23>.

44. Про затвердження Порядку функціонування інформаційної системи надання адміністративних послуг Державною службою України з надзвичайних ситуацій : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 26.12.2018 № 1060. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0093-19>.

Допоміжна

1. Освітньо-професійна програма «Управління пожежною безпекою» за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека».

2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Про затвердження Порядку підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 26.05.2020 № 412. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0496-20>.
5. Положення про практичну підготовку здобувачів освіти Національного університету цивільного захисту України : затв. наказом Національного університету цивільного захисту України від 19.06.2025 № 364. URL: https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/osvitnya_diyalnosti/dokumenty_z_od/Pol_pro_pra ct_pidgot_364_190625.pdf.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України : офіційний вебпортал. URL: <https://www.rada.gov.ua>.
2. Державна служба України з надзвичайних ситуацій : офіційний вебсайт. URL: <https://dsns.gov.ua>.
3. Електронна бібліотека ЗВО. URL: <https://elibrary.net.ua>.
4. Електронний репозитарій Національного університету цивільного захисту України (eNUCPIR). URL: <https://repositsc.nuczu.edu.ua>.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник

(підпис)

(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

« ____ » _____ 20__ р.

**ЩОДЕННИК
ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ**

(вид і назва практики, підрозділ, посада, на якій проводиться практика)

Здобувача вищої освіти _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Навчально-науковий інститут _____

Кафедра _____

рівень вищої освіти _____

спеціальність _____

(назва)

освітня програма _____

_____ курс, група _____

Здобувач вищої освіти _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув

Печатка

«__» _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув

Печатка

«__» _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний графік проходження переддипломної практики

[illegible]

Керівник переддипломної практики
від підрозділу

(підпис)

(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Робочі записи під час проходження переддипломної практики

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

**Відгук керівника переддипломної практики від підрозділу
і оцінка роботи здобувача під час переддипломної практики**

(назва структурного підрозділу бази практики)

Керівник переддипломної практики
від підрозділу _____

Печатка

(підпис)

(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

«_____» _____ 20__ року

Відгук осіб, які перевіряли проходження переддипломної практики

Висновок керівника переддипломної практики від закладу вищої освіти про проходження переддипломної практики

Дата складання заліку « ____ » _____ 20 ____ року

Оцінка:

кількість балів _____
(цифрами і словами)

Керівник переддипломної практики
від закладу вищої освіти

(підпис)

(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Примітки:

- Форму призначено для визначення завдань на практику, проведення поточних записів набутих вмінь при виконанні роботи, оцінки результатів практики. Заповнюється здобувачем вищої освіти особисто, крім розділів відгуку про роботу на практиці.
- Формат бланка А5 (148×210 мм), брошура 8 сторінок разом з обкладинкою з карткового паперу.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник

(підпис)

(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

« ____ » _____ 20__ р.

ЗВІТ

про проходження переддипломної практики здобувачем вищої освіти групи _____

(назва бази практики на якій проводиться практика)

(прізвище, ім'я по-батькові)

Переддипломну практику проходив на базі вказати повну назву підрозділа бази практики на посаді вказати посаду на безоплатній основі у період з « ____ » _____ до « ____ » _____ 20__ р.

За час проходження переддипломної практики мною після проходження інструктажів з техніки безпеки і охорони праці здійснено наступне:

підсумки виконання програми переддипломної практики (що конкретно зроблено, вивчено, узагальнено, відпрацьовано практично тощо);

Вказати висновки щодо позитивних моментів організації та проходження переддипломної практики; труднощі, недоліки та зауваження, які мали місце під час проходження переддипломної практики.

Висловити пропозиції щодо покращення якості проведення переддипломної практики.

(Обсяг звіту - не менше, ніж 2 сторінки)

Здобувач вищої освіти

(підпис)

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Зауваження до роботи практиканта впродовж проходження переддипломної практики відсутні (наявні такі:). Загальна оцінка виконання індивідуального плану – «**ОЦІНКА**».

Склав:

Здобувач вищої освіти

(підпис)

(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

« ____ » _____ 20__ р.

Керівник переддипломної практики
від підрозділу

(підпис)

(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)